

УДК 372.881.1

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/57-2-28>

Юлія МАЛИНКА,
orcid.org/0000-0003-4304-492X
кандидат філософських наук,
завідувач кафедри гуманітарних дисциплін
Київської муніципальної академії естрадного та циркового мистецтва
(Київ, Україна) *Y_Malynka@ukr.net*

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ МИСТЕЦЬКИХ ЗАКЛАДІВ

Статтю присвячено методам викладання англійської мови для студентів мистецьких закладів. Мета статті полягає у виявленні дієвих способів розвитку мовної та мовленнєвої компетенції з урахуванням творчого підходу для студентів мистецьких закладів у навчанні англійської мови. До розв'язання завдань дослідження залучено загальнонаукові методи, що включають описовий метод, методи спостереження та узагальнення, а також метод систематизації.

Відповідно до результатів розвідки, навчання англійської мови студентів мистецьких закладів вимагає впровадження творчого підходу з метою підвищення ефективності навчального процесу. За результатами комплексного аналізу запропоновано методики навчання англійської мови для студентів мистецьких спеціальностей. Кожна методика враховує апелювання до творчих інтересів та вподобань здобувачів вищої освіти мистецького напрямку.

У статті розглянуто такі методи навчання, як метод «мозкового штурму», метод «портретиста-криміналіста», метод «інтерпретації», метод «тематичної презентації» та метод «екскурсійної діяльності». Важливим є те, що у статті описуються деталі впровадження кожного методу та окреслюються граматичні та лексичні теми, які можна вдосконалювати під час застосування запропонованих методів. Кожен метод спрямований на розвиток мовної та мовленнєвої компетенції, а також готує здобувачів вищої освіти до професійної діяльності, як-то вміння розповісти про свої творчі здобутки, критика, аналіз та оцінка результатів творчої діяльності своїх колег.

У статті доведено, що ефективність навчання англійської мови студентів нефілологічних спеціальностей, зокрема, мистецьких, вимагає особливої методики та нестандартного підходу, які ґрунтуються на мотивації через звернення до творчості.

Ключові слова: англійська мова, мистецькі спеціальності, мовленнєва компетенція, мотивація, творчий підхід.

Yuliia MALYNKA,
orcid.org/0000-0003-4304-492X
Candidate of Philosophical Sciences,
Head of Humanitarian Disciplines Department
Kyiv Municipal Academy of Circus and Performing Arts
(Kyiv, Ukraine) *Y_Malynka@ukr.net*

METHODS OF TEACHING ENGLISH LANGUAGE FOR STUDENTS OF ART INSTITUTIONS

The article is devoted to methods of teaching English to students of art institutions. The purpose of the article is to identify effective ways of developing language and speech competences, taking into account the creative approach for students of art institutions in learning English. General scientific methods, including the descriptive method, methods of observation and generalization, as well as the method of systematization, are involved in solving research tasks.

According to the results of the research, teaching English to students of art institutions requires the implementation of a creative approach in order to increase the effectiveness of the educational process. Based on the results of a comprehensive analysis, methods of teaching English for students of art specialties are proposed. Each technique takes into account the appeal to the creative interests and preferences of students of higher education in the field of art.

The article discusses such teaching methods as the “brainstorming” method, the “forensic portraitist” method, the “interpretation” method, the “thematic presentation” method, and the “excursion activity” method. Importantly, the article describes the details of the implementation of each method and outlines grammatical topics that can be improved when applying the proposed methods. Each method is aimed at the development of language and speech competence, and also prepares students of higher education for professional activities, such as the ability to talk about their creative achievements, criticism, analysis and evaluation of the results of the creative activities of their colleagues.

The article proves that the effectiveness of teaching English to students of non-philology majors, in particular, art majors, requires a special methodology based on motivation through appeal to creativity.

Key words: English language, artistic specialties, speech competence, motivation, creative approach.

Постановка проблеми. Освіта завжди знаходиться в динаміці, адже пошук дієвих методів навчання постійно потребує нових рішень, підходів та шляхів, охоплюючи всі сторони навчального процесу. Перед викладачами англійської мови завжди стоїть завдання вибору цих методів. Однак, слід зазначити, що під час такого рішення потрібно брати до уваги і специфіку здобувачів вищої освіти. Ті методи, що будуть доцільними та ефективними для студентів-філологів, можуть не спрацювати зі студентами інших спеціальностей. По-перше, вони не потребують глибоких теоретичних знань мови, а по-друге, навчання мови для студентів нефілологічних спеціальностей має бути пов'язане з їхнім фахом. Пошук нових методик має бути пов'язаний із підвищенням у здобувачів вищої освіти мотивації до вивчення англійської мови. У цьому контексті корисним є використання різноманітних, сучасних засобів навчання, які підвищують мотивацію студентів до вивчення англійської мови.

Застосування творчого підходу у процесі навчання англійської мови студентів мистецьких закладів потребує ретельного відбору методів з урахуванням специфіки їхньої спеціальності. Для таких студентів цікавими будуть саме ті завдання, де вони зможуть реалізувати себе як творчі особистості (Byrd, 2014). Іншими словами, підвищити зацікавленість, бажання студентів по-новому поглянути на англійську мову допоможуть завдання, де студенти зможуть розкрити свої творчі можливості та таланти.

З огляду на роль цифрових технологій та всесвітньої мережі Інтернет, що супроводжують людину не лише у побуті, а й в навчанні, вбачається корисним їхнє застосування на заняттях з англійської мови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичне та практичне обґрунтування застосування новітніх методик у підготовці здобувачів вищої освіти представлено у розвідках українських та закордонних науковців Ф. Кортеген (2016), Г. Петцгольд (2010), які досліджували методи викладання іноземної мови у ЗВО; Ю. С. Стиркіної (2019), розвідки якої присвячені різноманітним підходами до класифікації методів навчання; Д. Марєєв (2022), К. Геворґян (2022), Л. Колодіна (2022), які досліджували методи навчання іноземної мови для різних спеціальностей. Однак відсутні розвідки, присвячені особливостям викладання іноземної мови, зокрема англійської, для студентів мистецьких навчальних закладів.

Мета дослідження полягає у виявленні методів навчання з урахуванням творчого підходу у

викладанні англійської мови для студентів мистецьких спеціальностей.

Виклад основного матеріалу. Впровадження творчого підходу у навчанні англійської мови можна вважати одним з перспективних напрямів покращення підготовки здобувачів вищої освіти за мистецькими спеціальностями. Сучасний викладач має бути не лише компетентним у своїй галузі знань, а й вміти застосовувати в освітньому процесі інноваційну методику, пов'язану із інтерактивним навчанням, заснованим на взаємодії здобувачів вищої освіти як з викладачем, так й зі своїми одногрупниками. Студенти мають зрозуміти, з якою метою вони вивчають англійську мову, де і як вони можуть її використовувати. Таке розуміння, на нашу думку, підвищує ефективність навчального процесу.

На думку Ф. Кортегена (2016) одним з ефективних методів стимулювання творчої активності є метод «*мозкового штурму*», згідно з яким «викладач пропонує студентам дати якнайбільше відповідей на питання». (Korthagen, 2016). Відповідно до правил «Мозкового штурму», викладач озвучує певну проблему. Для студентів мистецьких спеціальностей ця проблема має стосуватися вирішення творчого питання. Наприклад, чию картину відправити на конкурс, або кого зі студентів призначити на головну роль у романтичній комедії / детективному серіалі тощо. Кожен з учасників вносить пропозиції в лаконічній формі, а викладач фіксує їх на дошці / плакаті, не коментуючи. Після цього студенти обговорюють свої пропозиції разом та роблять свій вибір, аргументуючи його.

Групова робота завершується представленням презентації з аргументами. З одного боку, таке завдання стимулює студентів до комунікації, адже кожен захоче відстояти свою точку зору, оскільки кожна творча людина вважає, що вона краще розуміється на мистецтві. По-друге, в межах цього завдання відпрацьовуються аргументативні кліше, а також сполучники *because* та *that's why*, яких важко уникнути в процесі аргументації своєї думки.

Для відпрацювання цих сполучників сурядності можливий і такий варіант вирішення питання: студенти розділяються на три групи – генератори ідей, критики та аналітики. Кожна група має аргументовано запропонувати свій вибір (картини, актора/акторки), або аргументовано відхилити, або аргументовано погодитися з ним.

Навички в аудіюванні можна відпрацьовувати, використовуючи «метод портретиста-криміналіста». Викладач читає опис зовнішності певної

особи, що нібито розшукується, а студенти мають намалювати найбільш точний її портрет. Очевидно, що кожен студент захоче буди найкращим, а тому він буде дуже уважно слухати викладача. Як варіант такого завдання можна запропонувати описати предмет, який загубився. Студенти мають не лише описати цей предмет, а і розповісти, де і коли це сталося. У цьому випадку вони будуть використовувати локальні та темпоральні прикметники.

Цікавим для творчих людей стане «метод екскурсійної діяльності». Завдяки цьому методу здобувачі вищої освіти не лише покращать свою англійську, а й «сформують певні дослідницькі вміння, як-то висування гіпотези; визначення способу дії з урахуванням знань, здобутих у різних галузях; пошук недостатньої інформації в інформаційному полі; встановлення причинно-наслідкових зв'язків» (Bourns, 2014), а також набудуть комунікативних та презентаційних вмінь.

Застосування методу екскурсійної діяльності мотивує здобувачів вищої освіти аналізувати умови, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, шукати шляхи подолання проблем, виводячи студентів на «метапредметний рівень, створюючи умови для зіставлення різних предметних областей, сприяючи формуванню універсальних умінь інформаційного характеру, дозволяючи визначити соціальну важливість освітнього об'єкта» (Bourns, 2014). Окрім того, ті позитивні емоції, що здобувачі вищої освіти переживають на таких заняттях, формують у них уміння дослідницької діяльності.

Студентам, які вивчають мистецтво, можна запропонувати провести екскурсію як по місту, так і в музеї, залежно від того, що саме вони вивчають: музичне, образотворче, сценічне мистецтво або дизайн. Підготовка екскурсії вимагає від студентів осмислення та обробки матеріалу англійською мовою, визначення концепції екскурсії, обговорення структури викладу матеріалу тощо. Іншими словами, метод екскурсійної діяльності спонукає студентів до роботи з англійськими текстами, що передбачає пошукове читання англійською мовою.

Під час такої діяльності здобувачі вищої освіти опрацьовують великий об'єм інформації англійською мовою, що не може не позначитися на поповненні їхнього лексичного запасу. Після опрацювання та підбору інформації для екскурсії потрібно її правильно подати англійською мовою. Тут вже не обійтися без граматики. А оскільки студенти мистецьких факультетів є творчими особами, то очевидно, що вони не залишать спроби,

не лише грамотно, а й цікаво представити результати своєї роботи.

Під час проведення екскурсії інші студенти мають ставити запитання до екскурсоводів, а це означає, що вони будуть уважно слухати екскурсовода, відпрацьовуючи тим самим аудіювання, з одного боку. А з іншого боку, відбувається тренування питальних речень.

Безперечно, що метод «тематичної презентації» буде цікавим і дієвим, у першу чергу, для студентів дизайнерського відділення. Як було вище зазначено, для студентів мистецького напрямку важливим у навчанні є творчий підхід, а тому готуючи презентацію, вони захочуть виявити весь свій дизайнерський талант, що буде мотивувати їх до навчання. Підготовка презентації розрахована на вдосконалення монологічного мовлення, що «представляє великий матеріал для спілкування іноземною мовою» (Pennington & Richards, 2016).

Під час підготовки презентації здобувачі вищої освіти мають можливість «вибудувати свою мову логічно послідовно та складно, викладати свої думки досить повно та правильно у мовному відношенні» (Call, 2018). Виступ з використанням презентації передбачає опору на тези та фото- або відеоматеріали. З одного боку, це полегшує виступ студента, а з іншого, дає йому можливість відчувати себе успішним користувачем англійської мови, що є потужним мотиватором у пізнанні.

Подібно до методу екскурсійної діяльності, метод тематичної презентації сприяє розвитку комунікативної компетенції студентів, а саме: у студента-доповідача удосконалюються навички монологічного мовлення, а аудиторія покращує навички аудіювання (Chudaske, 2012). Окрім того, розвиваються навички діалогічного мовлення. Важливим моментом є те, що кожен студент сам може пропонувати тему своєї презентації. А якщо ця тема цікава для студента, то під час її підготовки він буде докладати більше зусиль, щоб перетворити свою роботу на продукт індивідуальної творчості.

Студентам, які вивчають сценічне мистецтво можна запропонувати метод «інтерпретації». Суть полягає у тому, що студенти мають певне коротке повідомлення відтворити від імені різних учасників подій. Наприклад, новину, як відомий пес Патрон знайшов вибухонебезпечний предмет. Студенти мають відтворити події так, якими їх, на думку студентів, побачив пес. Цю історію у своїй інтерпретації розповідає рятувальник та очевидець подій. Виконуючи це завдання, здобувачі вищої освіти відпрацьовують різні граматичні часи.

Можна запропонувати студентам іншу варіацію цього методу – метод «інтонаційної інтерпретації», який призначений для роботи над наголосом, мелодикою тощо. Так, студенти мають прочитати один і той самий текст від імені, наприклад, п'ятирічної дитини, домогосподарки, злочинця, поліцейського тощо. Очевидно, що виконуючи це завдання, студенти намагалися показати свій акторський талант, але не усвідомлюючи того, що вони працюють над вимовою та інтонацією.

Слід зазначити, що не маючи високої мотивації до практики говоріння англійською мовою, здобувачі вищої освіти нефілологічного напрямку,

зокрема мистецьких закладів навчання, спілкуються на занятті з іноземної мови один з одним українською мовою.

Висновки. Ефективність та успішність навчання англійської мови студентів нефілологічних спеціальностей, зокрема, мистецьких, вимагає особливої методики, яка ґрунтується на мотивації через звернення до творчості. З огляду на це, викладачам англійської мови необхідно постійно вдосконалювати свою методику та шукати нові підходи до викладання англійської мови.

Перспективу подальших розвідок вбачаємо у поглибленні досліджень методів інтерактивного навчання германських мов.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Марєєв Д., Геворгян К., Колодіна Л. Сучасні методики викладання іноземних мов у ЗВО. *Академічні студії. Серія «Гуманітарні науки»*. 2022. Вип. 1. С. 257–265.
2. Стиркіна Ю. С. Сучасне і традиційне навчання іноземної мови: переваги і недоліки. *Естетика і етика педагогічної дії*. 2019. Вип. 20. С. 161–170.
3. Bourns S. K., Melin C. The foreign language methodology seminar: Benchmarks, perceptions, and initiatives. *ADFL Bulletin*. 2014. №43(1). Pp. 91–100.
4. Byrd D. R. Learning to Teach Culture in the L2 Methods Course. *Electronic Journal of Foreign Language Teaching*. 2014. № 11(1). Pp. 76–89.
5. Call K. Professional Teaching Standards: A Comparative Analysis of Their History, Implementation and Efficacy. *Australian Journal of Teacher Education*. 2018. № 43(3). Pp. 93–48.
6. Chudaske J. Sprachliche Kompetenz. *Sprache, Migration und schulfachliche Leistung*. VS Verlag für Sozialwissenschaften. 2012. 124 s.
7. Korthagen F. A. J. Pedagogy of Teacher Education. In J. Loughran, M. L. Hamilton (Eds.), *International Handbook of Teacher Education*. 2016. Pp. 311–346.
8. Pätzold G.: Sprache – das kulturelle Kapital für eine Bildungs- und Berufskarriere. *Sprachkompetenz und Berufsbildungskarriere*. 2010. Pp. 61–172.
9. Pennington M. C., Richards J. C. Teacher identity in language teaching: Integrating personal, contextual, and professional factors. *RELC Journal*, 47(1). 2016. Pp. 5–23.

REFERENCES

1. Mareev, D., Gevorgyan, K., Kolodina, L. (2022). Suchasni metodyky vykladannya inozemnykh mov u ZVO [Modern methods of teaching foreign languages in higher education institutions]. *Academic studies. Series "Humanities"*, 1, 257–265. [in Ukrainian].
2. Styrkina, Yu. S. (2019). Suchasne i tradytsiynе navchannya inozemnoyi movy: perevahy i nedoliky [Modern and traditional teaching of a foreign language: advantages and disadvantages]. *Aesthetics and ethics of pedagogical action*, 20, 161–170. [in Ukrainian].
3. Bourns S. K., Melin C. (2014). The foreign language methodology seminar: Benchmarks, perceptions, and initiatives. *ADFL Bulletin*, vol. 43(1), pp. 91–100.
4. Byrd, D. R. (2014). Learning to Teach Culture in the L2 Methods Course. *Electronic Journal of Foreign Language Teaching*, vol. 11(1), pp. 76–89.
5. Call, K. (2018). Professional Teaching Standards: A Comparative Analysis of Their History, Implementation and Efficacy. *Australian Journal of Teacher Education*, vol. 43(3), pp. 93–48.
6. Chudaske, J. Sprachliche Kompetenz. *Sprache, Migration und schulfachliche Leistung*. VS Verlag für Sozialwissenschaften. 2012. 124 s.
7. Korthagen, F. A. J. (2016). Pedagogy of Teacher Education. In J. Loughran, M. L. Hamilton (Eds.). *International Handbook of Teacher Education*, pp. 311–346.
8. Pätzold, G. (2010). Sprache – das kulturelle Kapital für eine Bildungs- und Berufskarriere. *Sprachkompetenz und Berufsbildungskarriere*, pp. 61–172.
9. Pennington, M. C., Richards, J. C. (2016). Teacher identity in language teaching: Integrating personal, contextual, and professional factors. *RELC Journal*, vol. 47(1), pp. 5–23.